

Region Småland

paul.gertsson@procivitas.se

Rector vid ProCivitas privata gymnasium ProCivitas AB

johan.kaberg@procivitas.se

Beslut för gymnasieskola

efter riktad tillsyn av arbetet mot kränkande
behandling i ProCivitas privata gymnasium i Växjö
kommun

2015-12-22

2 (9)

Dnr 40-2015:5900

Riktad tillsyn av idrottsgymnasiers arbete mot kränkande behandling

Skolinspektionen genomför riktad tillsyn av idrottsgymnasiers arbete mot kränkande behandling under hösten 2015. I den riktade tillsynen granskas om gymnasiala idrottsutbildningar är utformade så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö fri från kränkningar. Bland annat tillsynas skolenheternas mål-inriktade och åtgärdande arbete mot kränkningar.

Elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och vara fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en miljö där de känner sig trygga och inte blir utsatta av andra elever eller av personal. Denna miljö är inte begränsad till enbart lektionssalar, utan gäller även övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum etc. Det kan också avse miljöer utanför skolan men som har ett nära samband med skolans verksamhet, exempelvis elevboende eller träningslokaler. Rektor ska tillsammans med elever och personal bedriva ett långsiktigt och systematiskt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Utifrån en analys av nuläget ska verksamhetens utvecklingsbehov identifieras och med grund i denna analys ska nödvändiga förbättringsåtgärder vidtas. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas och vid fall av kränkningar ska åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Tillsyn av ProCivitas privata gymnasium

Skolinspektionen har genomfört riktad tillsyn av ProCivitas privata gymnasium. Skolenheten besöktes den 18 november 2015. Inför besöket fick elever och personal anonymt besvara en enkät. Skolinspektionen har också tagit del av en verksamhetsredogörelse samt dokumentation från skolenheten. Vid besöket genomfördes intervjuer med rektorn och representanter för personal och elever på idrottsutbildningen.

Helhetsbedömning

På ProCivitas privata gymnasium arbetar skolläda, personal och elever på olika sätt för att förebygga kränkande behandling av elever. Skolenheten har tagit ställning mot nollning och inkilning. Personalen ordnar andra aktiviteter för eleverna i årskurs 1 vid terminsstart i syfte att eleverna ska lära känna utbildningen och varandra. Skolan har även inlett ett arbetet med att stärka organisationen kring skolläda och elevhälsoteamet.

2015-12-22

3 (9)

Dnr 40-2015:5900

Tillsynen visar att stämningen generellt är god mellan eleverna men att det förekommer en hård jargong mellan framförallt en del pojkar och flickor som spelar fotboll. Tillsynen visar också att det finns elever som upplever att de utsätts för kränkande behandling av andra elever och att detta inte alltid anmäls till rektorn och därmed inte heller vidare till huvudmannen. Det är viktigt att de rutiner som finns tydligt implementeras och följs av samtlig personal. Det är avgörande för att huvudmannen ska kunna sätta in adekvata åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) huvudmannen Procivitas privata gymnasium, ProCivitas AB att senast den 25 februari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen inte uppfyller författningskraven avseende:

- Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap. 5 § skollagen).
- Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen).
- Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 § skollagen).
- En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. (6 kap. 10 § skollagen).

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Intensifiera värdegrundsarbetet och i det spegla de skillnader som kan finnas mellan skola och idrottskultur.
- Säkerställa att var och en som verkar inom utbildningen har kunskap om och förmåga att aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

2015-12-22

4 (9)

Dnr 40-2015:5900

- Rektorn, lärare och övrig personal vidtar de omedelbara eller tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet.
- Vidta ytterligare åtgärder som, på kort och på lång sikt, behövs för att så långt som möjligt undanröja risker för att elever utsätts för kränkande behandling.
- Det ska finnas tydliga rutiner för när och hur rektor ska anmäla uppgifter om kränkande behandling till huvudmannen.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet, samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Vidare ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. I skollagen anges tvingande bestämmelser för huvudmannens ansvar avseende åtgärder mot kränkande behandling. I förarbetena till lagen anges att det i skolan ska råda en nolltolerans mot kränkningar (se prop. 2005/06:38 sid. 68).

Kränkande behandling är handlingar som kränker elevers värdighet. Kränkningarna kan bestå av till exempel nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. De kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande (SKOLFS 2012:10). En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. (6 kap. 10 § skollagen).

Av intervjuer med elever framkommer att det finns elever som har upplevt sig kränkta av andra elever på skolan. Det gäller främst flickor som spelar fotboll och som vittnar om en hård jargong. De menar att det handlar om nedsättande kommentarer om flickor som spelar fotboll. Framförallt är det en grupp pojkar som själva spelar fotboll som gör detta. Exempelvis kan flickorna få höra "ni spelar ju inte ens fotboll", trots att de vinner sina matcher. De kan också få höra "varför går ni här, damfotboll är ju så tråkigt och dåligt". Enligt flickorna så sägs detta när ingen vuxen hör. Trots att de uppger att de berättat för både tränare och lärare så kan de få till svar "de säger så här bara för att retas", eller "bry dig inte, de vill ju bara ha en reaktion".

2015-12-22

5 (9)

Dnr 40-2015:5900

Vid elevintervjuer bekräftar de deltagande pojkarna den bild som flickorna ger över attityden mot flickornas idrottsutövande. Av intervju med personalen på ProCivitas privata gymnasium framkommer att det inte finns en enhetlig och gemensam uppfattning om hur de ska gå tillväga om de får signaler om att en elev har upplevt sig utsatt för kränkande behandling av en annan elev eller av en vuxen. Elever uppger i intervju med Skolinspektionen att de inte vet om den attityd som förekommer mot flickor som spelar fotboll har kommit fram till skolans rektor.

Av intervjuer med personalen framkommer även att, trots att personalen anmäler eventuella kränkningar under de veckomöten som skolledningen har med all pedagogisk personal och där elevärenden lyfts, så når inte anmälan alltid huvudmannen. Rektorn uppger att rutinerna är nya och implementeringen ännu inte är genomförd. Skolinspektionen konstaterar att det finns risk för att inte heller huvudmannen får kännedom om alla eventuella kränkningar. Av intervjuer med personal och skolledning framgår exempelvis att informationen ibland stannar hos den vuxna personen eleven berättar för. Om den vuxne uppfattar att situationen lösts i samband med samtalet med eleven är det inte säkert att rektorn och därmed inte heller huvudmannen får information om det inträffade.

Skolinspektionen bedömer att det på skolenheten förekommer handlingar som skulle kunna utgöra kränkande behandling eller utgöra en risk för att kränkande behandling uppstår. Skolinspektionens utredning har visat att det mellan flickor och pojkar som spelar fotboll är en hård jargong som kan upplevas som kränkande. Skolinspektionen menar att detta tyder på ett ojämlikt förhållande mellan eleverna som till exempel innebär att flickor som spelar fotboll får höra nedsättande kommentarer från en del av pojkarna.

Skolinspektionen konstaterar vidare att eleverna befinner sig i en miljö där det ibland kan vara svårt att säga ifrån. Alla handlingar som kan utgöra en risk för att kränkande behandling uppstår måste tas på allvar och förebyggas oavsett om eleverna uttrycker att det är på skoj. En konflikt eller ett bråk elever emellan, kan ge intryck av att vara på lika villkor mellan de inblandade, men i verkligheten innebära att någon blir mer utsatt än övriga och därmed kränkt i sin värdighet.

Det är enligt Skolinspektionen särskilt viktigt att huvudmannen uppmärksammar och agerar om något som är accepterat och förekommande inom ramen för idrottskulturen också förekommer på skolenheten och som bryter mot skolans och samhällets värdegrund. Vidare vill Skolinspektionen framhålla följande. I skolans skyldighet att förhindra och utreda kränkningar ligger en skyldighet för personalen att vara uppmärksam på den jargong och de beteendemönster som råder mellan eleverna och se till att miljön på

2015-12-22

6 (9)

Dnr 40-2015:5900

skolenheten inte inbjuder till kränkande behandling. Skolinspektionens bedömning är därför att huvudmannen ska genomföra ytterligare åtgärder för att främja elevernas trygghet och förebygga risken för att kränkande behandling uppstår. Det ska finnas tydliga rutiner för när och hur rektor ska anmäla uppgifter om kränkande behandling till huvudmannen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Mot bakgrund av att ProCivitas privata gymnasium, ProCivitas AB inte uppfyller författningarnas krav avseende utbildningsverksamheten finns skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Uppföljning

Huvudmannen ska till Skolinspektionen skriftligen redovisa faktiskt vidtagna åtgärder för att avhjälpa bristerna. Huvudmannen ska även redovisa i vilken grad den anser att insatta åtgärder har fått avsedd effekt. Redogörelserna skickas per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm eller via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för tillsynen i de handlingar som sänds in.

För att Skolinspektionen ska kunna bedöma att vidtagna åtgärder är tillräckliga och därmed bedöma att en brist är avhjälp behövs redovisningen innehålla:

- De **konkreta åtgärder** som huvudmannen har vidtagit. Detta innefattar vad som har gjorts, hur det har gjorts, vem eller vilka som varit ansvariga för åtgärderna samt vilka personer och grupper som involverats i arbetet.
- En **beskrivning av resultatet** av huvudmannens genomförda åtgärder utifrån den uppföljning som huvudmannen genomfört.
- En **beskrivning av hur huvudmannen har följt upp** och försäkrat sig om att åtgärderna resulterat i att bristerna avhjälpits, samt vem (person/funktion) som är ansvarig för att detta har gjorts.

2015-12-22

7 (9)

Dnr 40-2015:5900

Om en påtalad brist inte fullt ut är avhjälpt ska huvudmannens redovisning innehålla en **beskrivning av pågående och eventuellt planerade åtgärder**, samt en beskrivning av hur huvudmannen planerar att följa upp och försäkra sig om att åtgärderna resulterar i att bristerna avhjälps. Redovisningen ska också innehålla en tidsplan för arbetet.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Caryll
Enhetschef

Anki Näckstam
Undervisningsråd

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om ProCivitas privata gymnasium

Allmänt om riktad tillsyn

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

I den riktade tillsynen tittar Skolinspektionen på ett avgränsat område som undersöks på ett urval av skolor eller verksamheter. En riktad tillsyn kan inriktas mot ett speciellt område eller en specifik sakfråga inom Skolinspektionens tillsynsområde. I vissa fall kan en riktad tillsyn också göras på grund av att Skolinspektionen har fått indikationer om att en viss skola, verksamhet eller huvudman har brister inom ett eller flera områden.

Urvalet av skolenheter beror på vad den riktade tillsynen inriktar sig på. Ibland väljs ett mindre antal skolor/verksamheter ut men ibland granskas alla som verkar inom området eller berörs av en specifik sakfråga.

Varje riktad tillsyn utformas utifrån det område som granskas och syftet med tillsynen. Granskningen kan göras till exempel i form av dokumentstudier, besök och intervjuer med rektorer, lärare, elever och andra berörda.

Efter tillsynen fattar Skolinspektionen ett beslut för varje skola, verksamhet eller huvudman som har granskats. Besluten riktas till den ansvarige huvudmannen. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmannen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet. Om tillsynen visar på brister ställer Skolinspektionen krav på åtgärder i beslutet. Om tillsynen avser ett speciellt område eller en specifik sakfråga och flera verksamheter ingår i tillsynen sammanställs resultaten av den riktade tillsynen i en övergripande rapport.

Mera information om den riktade tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se.

Fakta om ProCivitas privata gymnasium

ProCivitas privata gymnasium beläget i Växjö kommun har cirka 350 elever. Ungefär 55 elever är idrottselever och 42 av eleverna går på nationell idrottsutbildning (NIU) med inriktning fotboll. Elevhemmet är från och med den 15 augusti 2015 inte en del av ProCivitas utan driftas av extern aktör. På ProCivitas gymnasium finns 12 klasser fördelade på programmen; samhällsprogrammet, naturvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet. Detta beslut omfattar skolenhetens gymnasieutbildning för elever inom NIU med inriktning fotboll. Övriga utbildningar på skolenheten ingår inte i denna riktade tillsyn.

Huvudman för skolenheten är ProCivitas privata gymnasium, ProCivitas AB. Utbildningen leds av en rektor. På skolan finns även en biträdande rektor, tre programansvariga för respektive program samt en ansvarig för den nationella idrottsutbildningen (NIU). Specialidrottsläraren på nämnda inriktning är legitimerad yrkeslärare.